

[Branislav Fábry: RTVS? Odlišný názor je podvratná aktivita. Proamerická propaganda na Slovensku](#)

- CZ24 News | 3. května 2021



SLOVENSKO: Dňa 29. apríla 2021 RTVS odvysielala diskusnú reláciu Silná zostava o prokremel'skej propagande. O diskusiu však išlo len podľa mena, pretože tam zásadne chýbala názorová pluralita. Medzi účastníkmi (V. Cifrová Ostrihoňová – moderátorka, M. Zavacká, K. Klingová, S. Salátová) vládol až harmonický súlad, ktorý však nezodpovedá názorovým rozporom v spoločnosti.

Nedostatok plurality verejnosť kritizovala ešte pred odvysielaním relácie, ukázalo sa však, že akési „uzavreté sesterstvo“ si reláciu vlastne sprivatizovalo. Vedenie RTVS by pritom mohlo pochopiť, že určitá pluralita by bola aj na prospech jeho vlastnej propagandy. Inteligentnejší propagandisti by si zrejme pozvali aspoň jeden odlišný názor, aby diskusia vzbudzovala aký-taký pluralitný dojem, hoci ani pri pomere 3:1 by o žiadnu vyváženosť nešlo. Kvôli neserióznemu formátu tak účastníčky skĺzavali za hranicu absurdity a dopracovali sa až k tvrdeniu, že na Slovensku nepôsobí proamerická propaganda.

Nálepkovanie názorových oponentov

Diskusia sa začala na tému **česko-ruského diplomatického sporu**. K. Klingová, ktorá celkovo dostávala najviac priestoru, vyhostenie ruských diplomatov zo SR označila pojmom „*najlepšia možná reakcia*“. Už o tomto by sa dalo veľa diskutovať, K. Klingová však ďalej spomenula: „*Česi vyhostili osemnásť, takže väčšina tej ruskej ambasády tam ostáva.*“ Daný výrok však nie je pravdivý, pretože väčšina ruských diplomatov z ambasády v ČR musí odísť do konca mája. V diskusii by sa malo hovoriť aj o protiargumentoch a napr. aj o postoji prezidenta M. Zemana. Nič z toho však nezaznelo, chýbal názorový stret.

Diskusia preto rýchlo skĺzla ku **kritike proruského sentimentu** na Slovensku. M. Zavacká to vysvetlila „*tradíciou pridať sa k silnejšiemu*“, vraj ide o „*reflex od detstva, z pieskoviska, zo školy*“. Lenže NATO je zjavne silnejšie než Rusko a samotné USA v 21. storočí napadli oveľa viac štátov. Preto by daný reflex mal hovoriť v ich prospech. M. Zavacká však ďalej pokračovala hodnotením názorových oponentov a rozdelila ich medzi pubertiakov a nostalgikov po socializme. Povedala: „*Keď*

dnes sa potrebuje puberták niekde ukázať a šprajcovať, tak už mu nestačí, keď si namaľuje vlasy na oranžovo... Toto je také, čím pripútate pozornosť.“ Ďalších oponentov zasa klasifikovala: „... staršiu generáciu, kde máte množstvo ľudí, mladodôchodcov, ktorí zažili naposledy potlesk, keď mali referát na nejakej schôdzi ZČSSP... Potrebujú ho, majú na to dobrú spomienku.“ Netreba opakovať, že väčšina názorových oponentov nepatrí ani do jednej z týchto skupín. Ľudia od L. Blahu až po J. Čarnogurského nie sú ani pubertiaci, ani za socializmu nechodili na schôdzu ZČSSP. Naopak, J. Čarnogurský bol pred rokom 1989 ústredným kritikom ZSSR na Slovensku. A keby mu išlo o potlesk, tak by dnes chodil do RTVS nadávať na Rusko.

V neskoršej časti diskusie sa M. Zavacká zaoberala **oponentmi režimu v Rusku**: ... množstvo tých ruských, historikov, vedcov, ale nakoniec aj literátov, nielen súčasných, ale aj tých klasikov, väčšinou stojí skôr v opozícii k nejakej vtedajšej a terajšej politickej moci.“ V Rusku skutočne bolo a je mnoho ľudí k vládnucej moci kritických a je v poriadku, že M. Zavacká tento jav vníma pozitívne. Paradoxne, v prípade Slovenska však oponentov režimu spochybňovala: „Treba sa spýtať, či vôbec dokáže čítať po rusky... Jedna vec je tváriť sa a horliť, a druhá je naozaj poznať.“ Uvedený naratív doplnila ešte S. Salátová: „Možno práve, keby si všetci tí ľudia, ktorí naozaj nevedia rozlíšiť, čo je to prokremelská alebo proruská propaganda, prečítali tých ruských autorov a možno práve vtedy by získali kritický pohľad.“ M. Zavacká a S. Salátová veľmi podceňujú ľudí s odlišným názorom a účelovo ich generalizujú ako ignorantov. Na to nemá zmysel ani reagovať, ale faktom je, že aj mnohí z tých, ktorí objektívne kritizujú prebujnenú byrokraciu, zlú sociálnu situáciu či iné problémy v RF, odmietajú vysielanie vojakov k ruským hraniciam či protiruské sankcie. Mimochodom, otázka by mohla znieť aj tak, či tí, čo „horlia“ za USA, naozaj vedia po anglicky a poznajú napr. americký väzenský systém s najväčším počtom väzňov na svete.

Odlišný názor je podvrtná aktivita

V diskusii sa podľa očakávania objavil aj **naratív o dobrom ruskom národe a o zlom Kremli**. K. Klingová uviedla: „Rusko ako národ je úplne odlišný od Kremľa...“ Ide o taktiku, ktorá je veľmi podobná taktike komunistov - aj pred 1989 sa tvrdilo, že existuje dobrý americký ľud a zlý americký imperializmus. V RTVS sa teda vrátili k tomu, čo hlásali v minulosti - iba v opačnom garde. Za spomenutie však stojí aj fakt, že kritika voči Západu rastie aj v rámci nás ruskej spoločnosti, čo dokazujú výskumy prozápadného Centra Jurija Levada <https://www.levada.ru/2020/09/16/23555/>. K. Klingová ďalej pokračovala, keď obvinila Rusko: „základom ich agendy je rozvrat spoločnosti...“. Pre porovnanie, predstavme si, keby niekto povedal, že rozvrat spoločnosti na Slovensku chcú vyvolať EÚ a USA, napr. cez migrantov. S podobnými výrokmi treba zaobchádzať zodpovedne.

Najzávažnejšou v tejto časti diskusie bola odpoveď K. Klingovej na otázku moderátorky, kto tu vlastne šíri **podvrtné aktivity**. K. Klingová rozdelila aktérov na skupiny, jedni majú byť prepojení na Kremel, tí ďalší „môžu byť domáci aktéri, ktorí naozaj veria tým ideológiám, šíria ako domáci aktéri rôzne naratívy, proruské alebo prokremelské naratívy, snažia sa budovať vzťahy s Kremľom, s Ruskom, a snažia sa napríklad akože na Slovensku zmeniť geopolitickú orientáciu Slovenska...“ Lenže čo je podvrtné na tom, ak chce niekto šíriť ideológiu, ktorej verí alebo chce budovať vzťahy s Kremľom a Ruskom? Dokonca ani snaha o zmenu geopolitickej orientácie nie je podvrtnou aktivitou. Všetky uvedené témy by mali byť legitímnou súčasťou verejnej diskusie na Slovensku.

V relácii sa objavila aj **kritická informácia** o slovenských politikoch, ktorí sa zasadzovali za lepšie vzťahy s Ruskom. Následne sa moderátorka spýtala, či človek môže mať rád Rusko ako krajinu a súčasne byť kritický voči Kremľu. Odpoveď na takú otázku sa pritom nemusela pýtať „silnej zostavy“: samozrejme, že áno. Podobne ako človek môže mať rád USA, americké filmy či hudbu a súčasne kritizovať politiku USA. Žiaľ, práve takíto ľudia bývajú na Slovensku označovaní ako protiamerickí. V ďalšej diskusii moderátorka kládla sugestívnu otázku S. Salátovej: „Ty sa cítiš rusofóbne, ak máš

výhrady voči Putinovej politike?“ Opäť scestná otázka: nie všetky výhrady voči Putinovej politike sú rusofóbne, podobne ako nie sú všetky výhrady voči politike USA antiamerické. I keď v tejto relácii sme sa dozvedeli, že akákoľvek kritika orientácie na USA je vlastne „podvratná aktivita“.

Proamerická propaganda neexistuje

Celá diskusia vyvrcholila otázkou moderátorky: „... Prečo sa tu nerozprávame o proamerickej propagande na Slovensku?“ Odpoveď K. Klingovej bola vskutku historická: „No ne bavíme sa o proamerickej propagande, lebo Američania sú v našich strategických dokumentoch, čo je obranná alebo bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky, jasne pomenovaní ako naši partneri. Nemôžeme hovoriť, že existuje tu nejaká prozápadná alebo bruselská propaganda, lebo my sami sme Západ, lebo my sami sme Brusel, takže ako keby my sami nemôžeme bojovať proti sebe.“

Z toho teda vyplýva, že ak nejaká vládna koalícia rozhodne, že Rusko je náš priateľ, tak zmizne aj všetka prokremelská propaganda... Rovnako platí, že keď pred rokom 1989 bol ZSSR podľa našich strategických dokumentov spojenec, tak tu žiadna moskovská propaganda nefungovala. Ani tu, ani v Poľsku, ani v Maďarsku, lebo my sme boli RVHP, lebo my sme boli Východ... Na týchto vyjadreniach je najzvláštnejšie počúvať ich od predstaviteľky **GLOBSEC Policy Institute**. Keď si človek všimne zloženie International Advisory Board <https://www.globsec.org/about/international-advisory-board/> (Medzinárodný poradný výbor) tejto organizácie, tak vidí, že polovica z 24 členov je z USA, jeden z nich odfotený dokonca vo vojenskej uniforme. Ostatní členovia sú zo štátov EÚ, Kanady a Veľkej Británie, ale nevyváženosť voči zvyšku sveta sa nedá prehliadnuť.

Diskurz o hybridnej vojne

Podivuhodná bola aj diskusia o **pojme hybridnej vojny**. K. Klingová povedala: „Vo svete je nejakých dvadsať štátov, ktoré nejakým spôsobom vedú, hovoríme že hybridné operácie.“ Na otázku, o ktoré štáty ide, odpovedala: „Čína, Irán, Saudská Arábia, do určitej miery napríklad sa hovorí aj o Američanoch.“ Pri USA hybridné aktivity naozaj nemožno poprieť a tak K. Klingová spomenula aspoň jeden prípad v Iráne, ale hneď dodala: „Nie je to zatiaľ oficiálne potvrdené.“ Úplne pritom vynechala americké hybridné aktivity v štátoch bývalého ZSSR. O tom, že by čosi také mohli vykonávať aj nejaké európske štáty, nepadlo ani slovo. A keby bol v diskusii nejaký ozajstný oponent, možno by sa pýtal aj na to, ako podporuje Korčokovo ministerstvo „občiansku spoločnosť“ na území bývalého ZSSR.

Ďalšou témou boli tzv. **trollie farmy**. K. Klingová tvrdila, že ich úlohou je písanie fiktívnych článkov, odpútanie pozornosti od káuz ruskej vlády, dezinformácie a konšpiračné teórie. Vzniká otázka, či práve to nerobí aj GLOBSEC Policy Institute. Nasledovala otázka moderátorky: „A každý, kto obhajuje na sociálnych sieťach Rusko, nepoviem Kremel', musí byť automaticky troll?“ V racionálnej diskusii by takéto otázky padať nemali, lebo je jasné, že nemusí. Skrytým posolstvom tejto otázky však bolo tvrdenie, že väčšinu obhajcov Kremľa predstavujú trollovia a tí ostatní sú iba výnimky. S. Salátová na otázku odpovedala takto: „My to vieme robiť aj zo srdiečka, veriť v konšpirácie a ísť do krvi.“ Čiže platí, že každý, kto má iný názor na politiku Kremľa, je buď troll alebo hlupák, ktorý verí konšpiráciám.

V ďalšej časti programu dostal priestor V. Šnidl z **Denníka N**, aby vysvetlil, ako je to s konšpiráciami. Že tvorcovia relácie zvolili v dokrútku práve jeho, potvrdilo len nepluralitný charakter diskusie. Ruskej propagande vyčítal V. Šnidl mnohé, napr.: „Každú kritiku ruského štátu posúvajú do roviny, že údajne ste rusofób.“ Namietat' by sa dalo, že keď napr. niekto kritizuje jednostrannú anexiu Krymu, ale súčasne odmieta aj tzv. nezávislosť Kosova, tak nie je vnímaný ako rusofób, dokonca ani v Kremli. Celkovo, rovnaký principiálny postoj pri Kryme a Kosove je rozumný. Keď však

niekto nepoužíva jednotný meter a volá po prísnych sankciách za Krym, tak ho mnohí naozaj vnímajú ako rusofóba. V. Šnidl taktiež uviedol: „*Rozdeľujú svet na Rusko a Ameriku.*“ Ani to zďaleka jednoznačne neplatí a napr. aj proamerický štát Izrael dokážu ruská vláda a médiá vnímať odlišne od USA. Výhrad by bolo možné nájsť oveľa viac, ale práve preto bolo potrebné pluralitné zloženie diskusie.

Propaganda a strategická komunikácia

Na záver diskusie sa účastníčky venovali otázke, ako predchádzať tomu, aby ľudia verili ruskej propagande. Vraj treba vysvetľovať, komunikovať. K. Klingová chválila aj strategickú komunikáciu ministerstva zahraničia. Lenže čo vlastne skrývajú veľké slová o komunikácii s občanmi a nakoľko sa strategická komunikácia líši od propagandy? Na príklade Korčokovho ministerstva sa dá zistiť, že veľký rozdiel neexistuje. Zaujímavý bol aj apel účastníčok na kritické myslenie. Domnievajú sa však, že svojimi jednostrannými diskusiami bez oponenta kritickému mysleniu pomohli? Ak M. Zavacká tvrdí, že treba vedieť odhadnúť, kto komu fandí, tak **práve na tejto diskusii bolo vidieť, komu fandia nielen účastníčky, ale aj RTVS.**

Autor: Branislav Fábry

Zdroj: <https://davdva.sk>